

MONOSTORI MOLLER PÁL (1894-1978)

Ásatások és betűk, 1967

Olaj, farost, 70x100 cm

Jelezve balra lent: Monostori Moller Pál 1967.

Hátoldalon: Monostori-Moller Pál

"Ásatások és betűk" (OF.) 1967. (70x100)

Kezdő ár: 900 000 Ft / 2 813 EUR

Becsérték: 1 500 000 – 2 000 000 Ft

Estimated value: 4 688 – 6 250 EUR

1. Kassák Lajos: „EHE”-kollázs, 1965
magántulajdon

Az 1948-ig a Rippl-Rónai József Társaság igazgatói posztját betöltő Monostori Moller Pál az Európai Iskola több tagjával egy időben „vonult vissza” a művészeti közszerepléstől. Döntésében nagy szerepet játszhattak az olyan kritikák, mint a Rippl-Rónai Társaság 1948-as csoportkiállításán élcélődő írás: *„Látunk szürrealista falut Gál Istvántól, Monostori Mollertől, szürrealista ipartelepeket és kéményhalmozó romantikákat. Megkerülik feladataik megoldását, ezzel nem szolgálják sem a népi demokráciát, sem saját fejlődésüket. Rafael Viktor göcseji tája dekoratív játék...”*

Bár figuratív képekkel Monostori Moller még felfelbukkant a hivatalos művészeti kiállításokon, Kállai Ernő bioromantika-elméletének hatására érdeklődése a nonfiguratív és a konstruktivizmus irányába fordult. *„Ezeken a képein metropolisok és kisvárosok egymáshoz torlódo házai jelennek meg geometrikus alakzatokban. Végül hosszas kísérlet-sorozat után kikristályosodott, elvont forma és színrendszere. De a művész tudatos szándékától függetlenül a képek jórésze a tiszta szín és forma viszonylatokon túl is kelt asszociációkat”* – összegezte az ötvenes években beérett stílusát Kerékgyártó István. Az egy évtizeddel később készült sorozata – például az Ásatás-ciklus képei – nem hasonlítanak konkrét termé-

zeti motívumokra, mégis a képelemek együttes hatása a moderm gépi világ élményének sűrített újratelemét adják. Monostori Moller kompozíciói racionálisan szerkesztettek: a függőleges és vízszintesek a diagonálisok rendszerére épülnek, miközben a szín mindig alárendelődik a formának. Önálló jellegű színviszonylatokat teremt. Jellegzetesek a lilásszürkén átszűrt színei, vagy a kortársak által olyannyira mellőzött miniumvörösei és párizsi kékei, melyek szigorú és következetes harmóniákba rendeződnek képein. Monostori Moller Pál művészete a konstruktivista hagyományok életben tartásával teljesedett ki. Nem véletlen, hogy az akkor még „szentségtörésnek” számító nonfiguratív művészet egy véletlen folytán megvalósult pozsonyi kiállításán Kassák Lajos, Gyarmathy Tihamér, vagy éppen Orosz Gellért mellett Monostori is bemutathatta konstruktív szemléletű képeit a nagyközönségnek 1964-ben.

Személye összekötő kapocsá vált az Európai Iskola és a neoavantgarde generáció között. Molnár Sándor vezetésével a Zuglói kör tagjai, Lossonczy Tamás, Gyarmathy Tihamér, Kassák Lajos, Veszelszky Béla, Korniss Dezső mellett többek között Monostori Moller Pál műtermébe is ellátogattak a hatvanas évek közepén.

KASZÁS GÁBOR

